

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า แบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิดชนิดเติมคำ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

ส่วนที่ 3 แหล่งความรู้ที่ผู้ปกครองนำมาใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน และความต้องการความรู้ของผู้ปกครองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 205 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้ปกครอง จำนวน 201 ฉบับ ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.73 สำหรับผู้ปกครองที่อยู่นอกเขตเทศบาลผู้วิจัยได้ใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้ปกครอง โดยการสนทนาซักถาม จำนวน 125 คน และอ่านแบบสอบถามให้ฟัง ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกคำตอบนั้นลงในแบบสอบถาม

2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 186 คน และผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 125 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 311 คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยการทดสอบค่าที (t - test) และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

1.1 ปัญหาที่เกี่ยวกับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีปัญหามากกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลในเรื่อง การทำงานและเวลาที่จะอยู่กับลูก ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กแทนผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับญาติผู้ใหญ่

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ส่วนผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ทำงานอยู่กับบ้าน มีปัญหาบ้างแต่น้อย สำหรับผู้ปกครองที่ต้องให้ลูกอยู่กับคนอื่นที่ออกไปทำงาน ส่วนใหญ่มีคนเลี้ยงเด็กที่ไว้ใจได้ เรื่องรายได้ของครอบครัวผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้พอดีกับรายจ่าย จะมีปัญหาบ้างแต่น้อย เรื่องวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่กับญาติผู้ใหญ่ในบ้าน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กไม่แตกต่างกับญาติผู้ใหญ่ในบ้าน

เรื่องของผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีปัญหาน้อยกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลคือเรื่องความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กและพัฒนาการของเด็ก โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้บ้างเล็กน้อย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กและพัฒนาการของเด็ก

1.2 ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวเด็ก

ผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีปัญหามากกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลในเรื่อง การรับประทานอาหารของเด็ก การนอนของเด็ก การเข้าสังคมของเด็กและการเจริญเติบโตของร่างกาย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กส่วนใหญ่ไม่เลือกอาหารและรับประทานอาหารได้ดี มีปัญหาบ้างแต่น้อย เนื่องจากเด็กเลือกอาหารไม่ชอบรับประทานอาหาร

อาหารประเภทผัก ในเรื่องการนอนของเด็ก เด็กส่วนใหญ่เข้านอนเองได้ และนอนตามเวลาปกติ มีปัญหาบ้างแต่น้อย เนื่องจาก เด็กที่มักจะนอนดึกเสมอ เพราะคิดรายการโทรทัศน์ เรื่องการเข้าสังคมของเด็ก เด็กส่วนใหญ่เข้าสังคมกับเพื่อนหรือบุคคลอื่นได้ดี และส่วนใหญ่การเจริญเติบโตของร่างกายเป็นปกติเหมือนเด็กทั่ว ๆ ไป

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีปัญหามากกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล ในเรื่องสถานที่ให้เด็กเล่นหรือพักผ่อน เพื่อนเล่นของเด็กที่บ้าน และเรื่องที่อยู่อาศัย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กส่วนใหญ่มีสถานที่เล่น หรือพักผ่อนกว้างขวาง มีความปลอดภัย ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลมีปัญหาเรื่องสถานที่เล่นของเด็กจำกัด และความปลอดภัยของสถานที่ มากกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล เด็กส่วนใหญ่มีเพื่อนเล่นที่บ้านพอสมควร และมีที่อยู่อาศัยที่ดีหรืออยู่ในเกณฑ์ดี

สำหรับเรื่อง ที่ผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีปัญหาน้อยกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล คือเรื่องสถานรักษาพยาบาล เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล หรือคลินิก โดยผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่อยู่ไม่ไกลจากสถานรักษาพยาบาล ส่วนผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่อยู่ไกลสถานรักษาพยาบาลแต่ไม่มีปัญหาในการเดินทาง

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองในด้านแหล่งความรู้ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ผู้ปกครองได้รับ และความต้องการความรู้ของผู้ปกครอง

2.1 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ผู้ปกครองได้รับ

ผู้ปกครองในเขตเทศบาลได้รับความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล ในแหล่งความรู้ที่มาจาก ผู้มีประสบการณ์มาก่อน เช่น บิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ จากแพทย์ พยาบาล องค์กรต่าง ๆ จากการอ่านหนังสือวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และจากการดูโทรทัศน์ โดยผู้ปกครองในเขตเทศบาลเห็นว่าได้รับความรู้ปานกลางจาก แพทย์ พยาบาล องค์กรต่าง ๆ จากการอ่านหนังสือ วารสารต่าง ๆ ส่วนผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลเห็นว่าได้รับน้อยจากแหล่งความรู้เดียวกัน

สำหรับแหล่งความรู้ที่ผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มเห็นว่าได้รับน้อย คือ แหล่งความรู้มาจาก เพื่อนบ้านมิตรสหาย และจากการฟังรายการวิทยุ

2.2 ความต้องการความรู้ของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล ในแหล่งความรู้ทุกแหล่งอันได้แก่ จากการอบรม จากหนังสือคู่มือ เอกสารคำแนะนำ จากหนังสือนิตยสาร วารสาร ต่าง ๆ จากรายการวิทยุ จากรายการโทรทัศน์ และจากหนังสือพิมพ์รายวัน โดยผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีความต้องการความรู้ปานกลางจากแหล่งความรู้ดังกล่าว ส่วนผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลมีความต้องการ ความรู้ น้อยจากแหล่งความรู้เดียวกัน

2.3 ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ 6 แหล่งดังนี้

ก. การอบรม ผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ต้องการเข้ารับการอบรมโดยใช้เวลาในการอบรม 2-3 วัน ส่วนผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ไม่ต้องการเข้ารับการอบรมเพราะไม่มีเวลาว่าง

ข. หนังสือคู่มือ เอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการอ่านหนังสือคู่มือ เอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีความหนาประมาณ 10 - 20 หน้า โดยมีภาพประกอบในหนังสือคู่มือเป็นภาพถ่าย และมีผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล จำนวนร้อยละ 36 ที่อ่านหนังสือไม่ออก

ค. หนังสือวารสาร นิตยสารเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ต้องการให้หนังสือวารสาร นิตยสารที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ออกจำหน่ายทุกครึ่งเดือน และต้องการให้ขายในราคาประมาณ เล่มละ 10 - 15 บาท สำหรับผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อหนังสือวารสาร หรือนิตยสารเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอ่านเลย

ง. รายการวิทยุ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการฟังรายการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในช่วงเวลา 6.00 - 7.00 น. โดยมีความยาวของรายการเป็นเวลา 30 นาที ในทุก ๆ สัปดาห์

จ. รายการโทรทัศน์ ผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ต้องการดูรายการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ในวันหยุดราชการ ในช่วงเวลา 8.00 - 10.00 น. โดยมีความยาวของรายการ 30 นาที สำหรับผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์

ฉ. หนังสือพิมพ์รายวัน ผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ต้องการให้มีคอลัมน์ที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยมีภาพประกอบในคอลัมน์เป็นภาพถ่าย สำหรับผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อหนังสือพิมพ์อ่านเลย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

ก. ปัญหาที่เกี่ยวกับผู้ปกครอง

เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพื่อหารายได้ให้แกครอบครัว โดยเฉพาะผู้ปกครองที่อยู่ในเมือง ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้าน ส่วนผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ทำงานอยู่กับบ้าน ผู้ปกครองในเขตเทศบาลจึงมีปัญหในเรื่องนี้มากกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล และเมื่อผู้ปกครองต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงต้องมีผู้ดูแลเด็กแทนผู้ปกครอง อันได้แก่ ญาติผู้ใหญ่ในบ้าน หรือผู้ที่มิอาชีพรับจ้างเลี้ยงเด็ก แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็มีผู้ดูแลเด็กแทนผู้ปกครองที่ไว้ใจได้ และในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้บ้างเพียงเล็กน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล มีปัญหาในเรื่องนี้มากกว่าผู้ปกครองในเขตเทศบาล

ข. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก

ผู้ปกครองที่มีปัญหาในเรื่องการรับประทานอาหารของเด็ก ส่วนใหญ่มีสาเหตุเนื่องมาจาก เด็กไม่ชอบรับประทานอาหารประเภทผัก ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการนอนของเด็กก็คือการที่เด็กนอนดึกเสมอ ๆ มีจำนวนร้อยละ 14.46 ของเด็กทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่นอนดึกเพราะติดรายการโทรทัศน์ ผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีปัญหารื่องการนอนของเด็กมากกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่ และผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล ร้อยละ 55.20 ที่ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์

ค. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

ผู้ปกครองมีปัญหารื่องสถานที่ให้เด็กเล่นหรือพักผ่อน ซึ่งมีสถานที่จำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โดยเฉพาะแล้วผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีปัญหามากกว่าผู้ปกครองที่อยู่นอกเขตเทศบาล แต่ปัญหาในเรื่องสถานที่รักษาพยาบาล ซึ่งผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีปัญหาน้อยกว่าผู้ปกครองที่อยู่นอกเขตเทศบาล จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่มีปัญหาเพราะสถานีนอนามัยประจำหมู่บ้าน หรือ ตำบล มีประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาลต่ำ ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความเชื่อถือ ผู้ปกครองที่มีฐานะปานกลาง หรือดี ส่วนใหญ่จะพาบุตรหลานมารักษาพยาบาลในโรงพยาบาล หรือคลินิกในเมืองจึงมีปัญหารื่องการเดินทาง

2. แหล่งความรู้ที่ผู้ปกครองได้รับเพื่อนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และพัฒนาการของเด็กบ้างเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ปกครองได้รับความรู้มาจากผู้ที่มีประสบการณ์มาก่อน เช่น บิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองในชนบทมักไม่ได้เรียนต่อในระดับที่สูงกว่าชั้นประถมศึกษา จึงทำให้มีโอกาสได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กน้อย เพราะวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กนั้นมีสอนในระดับที่สูงกว่าชั้นประถมศึกษา คนเหล่านี้จึงมักได้รับคำแนะนำจากมารดา ญาติผู้ใหญ่ ซึ่งส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นประเพณีการณของบุคคลเหล่านั้นมากกว่า ความถูกต้องทางการแพทย์สมัยใหม่ (สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2517 : 39) เป็นที่น่าสังเกตว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้ปกครองในเขตเทศบาลได้รับความรู้จาก บิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ จากแพทย์ พยาบาล ผดุงครรภ์ จากการอ่านหนังสือวารสาร และจากการดูโทรทัศน์ มากกว่าที่ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลได้รับ และจากการเปรียบเทียบความต้องการความรู้ของผู้ปกครองเพื่อนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พบว่า ผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีความต้องการความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มากกว่า ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากรูปร่างหน้าตา เศรษฐกิจ สังคม ระดับการศึกษา สภาพการรู้หนังสือของผู้ปกครอง ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล ร้อยละ 36 ที่อ่านหนังสือไม่ออก

3. ความต้องการความรู้ของผู้ปกครองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ

การให้ความรู้สำหรับผู้ปกครองเพื่อนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำ เพราะมาตรการในการพัฒนาเด็ก และเยาวชนที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ม.ปพ. 315 - 318) ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ต้องให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยผ่านสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ และเอกชน สื่อมวลชน และบุคลากรในท้องถิ่น

การให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กสำหรับผู้ปกครองจึงควรที่จะได้พิจารณากลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาหรือความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา อันได้แก่กลุ่มผู้ปกครองที่อยู่ในชนบท เพื่อที่จะได้นำความรู้นั้นไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เด็กได้มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านอย่างสมบูรณ์ที่สุด และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้น ไม่ควรเน้นการให้ความรู้ในด้านหนึ่งด้านใดเพียงด้านเดียว เพราะการที่ผู้ปกครองจะสามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กของตนให้มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านอย่างสมบูรณ์นั้นจำเป็นต้องมีความรู้ที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านโภชนาการ ด้านสุขภาพของเด็กอันเป็นการพัฒนาทางด้านร่างกาย รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การช่วยให้ผู้ปกครองเหล่านั้นสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ดังกล่าวไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็ก

ได้จริง ในการวิจัยครั้งนี้จึงมีการสำรวจความต้องการ ความรู้ของผู้ปกครองเพื่อนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ดังนี้

ก. การอบรม

ผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ต้องการเข้ารับการอบรมโดยใช้เวลา 2-3 วัน ส่วนผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ไม่เต็มใจที่จะเข้ารับการอบรมโดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่าง เป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้วิธีการอบรมสำหรับผู้ปกครองในเขตเทศบาลน่าจะได้ผลดีกว่า ผู้ปกครองที่อยู่นอกเขตเทศบาล

ข. หนังสือคู่มือ เอกสาร คำแนะนำที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการอ่านหนังสือคู่มือ หรือเอกสารที่มีความหนาประมาณ 10 - 20 หน้า และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่าระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ไม่ชอบการอ่านหนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองที่อยู่นอกเขตเทศบาล มีจำนวนถึงร้อยละ 36 ที่อ่านหนังสือไม่ออก จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่เคยอ่านหนังสือได้ แต่ด้วยความไม่สนใจที่จะอ่านหนังสือเมื่อจบจากโรงเรียนจึงทำให้ลืมและอ่านหนังสือด้วยความยากลำบาก

จากข้อมูลที่ได้รับในการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีผู้ปกครองเป็นจำนวนน้อยที่เคยได้รับแจกเอกสาร คำแนะนำจากโรงพยาบาลหรือหน่วยงานของรัฐ เอกสารที่ได้รับส่วนใหญ่มักจะเป็นเอกสารที่แนะนำเฉพาะความรู้ด้านโภชนาการหรือการให้อาหารสำหรับเด็กเท่านั้น จึงไม่เป็นการไม่เพียงพอในด้านเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และครอบคลุมจำนวนประชากรที่ต้องการรับบริการในด้านนี้อีกทั้งยังห่างไกลจากเป้าหมายของการพัฒนาเด็กที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ที่จะให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรให้ได้ร้อยละ 100 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ มปป. : 316)

ค. หนังสือ วารสาร นิตยสารที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ผู้ปกครองในเขตเทศบาลได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือวารสารหรือนิตยสารที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล อาจมี

สาเหตุมาจาก ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจ การคมนาคม และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ มีอาชีพรับราชการ ส่วนผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่มีอาชีพ ทำไร่ ทำนา และผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล

ง. รายการวิทยุ

โดยเฉลี่ยแล้วผู้ปกครองได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กจากรายการวิทยุน้อย ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า วิทยุเป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงประชาชนมากที่สุด ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหลาย คือ วิทยุเข้าถึงประชาชนถึง 87 % หนังสือพิมพ์ 47 % โทรทัศน์ 34 % และนิตยสาร 16 % (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521 : 30) การที่วิทยุเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุดก็เพราะว่าสื่อมวลชนชนิดอื่นมีราคาแพง หรือต้องอาศัยเวลาหรือการคมนาคม จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กน้อย ฉะนั้นการใช้วิทยุเพื่อการเผยแพร่ความรู้ไปสู่ประชาชนจึงควรจะได้รับ การส่งเสริมจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการเผยแพร่ความรู้ทางวิทยุ น่าจะได้ผลดีสำหรับผู้ปกครองทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล

จ. รายการโทรทัศน์

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กจากรายการโทรทัศน์น้อย และผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กจากดูโทรทัศน์มากกว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล และพบว่าผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์

อาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันการใช้โทรทัศน์สำหรับการศึกษานอกระบบยังกระทำไม่ได้ทั่วถึง เพราะจากการสำรวจจำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ในประเทศไทยพบว่า มีจำนวน 810,000 เครื่อง ซึ่งเทียบเป็นอัตราส่วนของจำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ต่อจำนวนประชากร 7 เครื่อง : 1000 คน (รุจิลักษณ์ แสงอุไร 2525 : 119) แต่โทรทัศน์ก็เป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงประชาชนได้ดีโดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ในเขตเมือง จึงสมควรที่จะได้รับการสนับสนุนให้มีการใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาอกระบบ

เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มากยิ่งขึ้น

ฉ. หนังสือพิมพ์รายวัน

สื่อมวลชนอีกประเภทหนึ่งที่สมควรจะได้นำมาใช้ในการให้ความรู้สำหรับผู้ปกครองคือ หนังสือพิมพ์รายวัน เพราะในหน้าหนังสือพิมพ์นั้นมักจะมีเนื้อหาครอบคลุมหลายวิชา เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ซึ่งผู้อ่านสามารถเลือกอ่านได้ตามความต้องการ หนังสือพิมพ์รายวันจึงน่าจะเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาอันกระชับกับประชาชน

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ต้องการให้มีการเผยแพร่ความรู้ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รองลงมาคือหนังสือพิมพ์เคดินิวส์ สำหรับผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ ไม่เคยซื้อหนังสือพิมพ์หรือไม่เคยได้อ่านหนังสือพิมพ์เลย ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลสรุปได้ว่า สาเหตุเกิดจากการไม่รู้หนังสือ และการไม่แพร่หลายของหนังสือพิมพ์ เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก

ข้อเสนอแนะวิธีการให้ความรู้สำหรับผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งเพื่อต้องการสำรวจความต้องการความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ 6 แหล่ง ซึ่งได้แก่ การอบรม หนังสือ คู่มือ เอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน หนังสือวารสาร นิตยสารที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์รายวัน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้มาเป็นข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน โดยแบ่งตามแหล่งความรู้ ดังนี้

1. การอบรม

การจัดการ อบรมสำหรับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นมีข้อเสนอแนะดังนี้

ก. การจัดการอบรม สำหรับผู้ปกครองในเขตเทศบาล ควรจัดในวันหยุดราชการ โดยใช้เวลาในการอบรม 2 - 3 วัน

ข. การจัดการอบรมสำหรับผู้ปกครองนอกเขตเทศบาล ควรจัดในช่วงฤดูกาลที่ผู้ปกครองว่างเว้นจากการทำไร่ ทำนา เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพ ทำไร่ ทำนา

ค. ในการจัดการอบรม ควรเน้นที่การปฏิบัติจริงมากกว่าการให้ความรู้ที่เป็นภาคทฤษฎี

ง. เอกสารประกอบการอบรมที่ให้ผู้ปกครอง ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะผู้ปกครองที่อ่านหนังสือไม่ออก ควรเน้นการใช้ภาพที่สื่อความหมายได้แทนการสื่อความหมายด้วยตัวหนังสือ

จ. สถานที่ในการจัดอบรม ควรจัดที่โรงเรียน เพราะส่วนใหญ่โรงเรียนอยู่ไม่ไกลบ้านของผู้ปกครอง

2. หนังสือคู่มือ เอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จากหนังสือคู่มือ หรือเอกสารคำแนะนำ มีข้อเสนอแนะดังนี้

ก. หนังสือคู่มือ หรือเอกสารคำแนะนำควรมีความหนาประมาณ 10 - 20 หน้า โดยอาจจะแบ่งเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านโภชนาการ การพัฒนาสติปัญญาของเด็กและอื่น ๆ ในแต่ละเล่ม เพื่อให้มีรูปเล่มกระชับรัดกุม และน่าสนใจ

ข. ภาพที่ใช้ประกอบเนื้อเรื่องในหนังสือคู่มือ หรือเอกสารคำแนะนำควร เป็นภาพถ่ายที่สวยงามชัดเจน

ค. ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ผู้ปกครองสามารถนำไปปฏิบัติตามได้

ง. ควรจัดทำหนังสือคู่มือ หรือเอกสาร คำแนะนำสำหรับผู้ปกครองที่อ่านหนังสือไม่ออก ในลักษณะของการใช้ภาพเพื่อการสื่อความหมายแทนการสื่อความหมายด้วยตัวอักษร

จ. การแจกจ่ายหนังสือคู่มือ หรือเอกสารคำแนะนำให้ผู้ปกครอง
 ครัวแจกจ่ายผ่านทางโรงเรียน โรงพยาบาล สถานเอนามียต่าง ๆ เพื่อผู้ปกครอง
 จะได้รับหนังสือหรือเอกสารอย่างทั่วถึง

3. หนังสือวารสาร นิตยสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
 การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยทาง
 หนังสือวารสาร นิตยสารต่าง ๆ มีข้อเสนอแนะดังนี้

ก. ควรจำหน่ายวารสาร หรือนิตยสารที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
 เด็กในราคาประมาณ 10-15 บาท

ข. ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้

ค. การนำสภาพปัญหาหรืองานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
 มาเป็นตัวอย่างควร เป็นกรณีที่เกิดขึ้นกับเด็กไทยไม่ควรนำตัวอย่างจากเด็กต่างประ
 เทศให้มากเกินไป

ง. ควรมีภาพประกอบในหนังสือเป็นภาพถ่ายที่สวยงามชัดเจน

จ. หนังสือวารสารหรือนิตยสารที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
 ควรออกเป็นรายปักษ์

ฉ. การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กทางหนังสือ
 วารสาร หรือนิตยสาร สำหรับผู้ปกครองในเขตเทศบาลอาจจะได้มากกว่าผู้ปกครองนอก
 เขตเทศบาล เพราะส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อหนังสือวารสาร หรือนิตยสารที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
 เด็กอ่านเลย

4. รายการวิทยุ

การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กทางวิทยุ มีข้อ
 เสนอแนะดังนี้

ก. รายการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กควรจัดทางสถานี
 วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ในช่วงเวลา 6.00 - 7.00
 น. ความยาวของรายการ 30 นาที และจัดในทุก ๆ สัปดาห์

ข. การจัดทำรายการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก อาจจัด
 เพลงไทยสากลสดับรายการ จะทำให้รายการน่าสนใจยิ่งขึ้น

ค. อาจจัดทำรายการ เป็นบทละครวิทยุสั้น ๆ เพื่อยกตัวอย่าง สถานการณ์ หรือการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ง. การใช้วิทยุเป็นสื่อในการให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เด็กสำหรับผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลจะได้ผลดีกว่าการใช้สื่อชนิดอื่น เพราะวิทยุ เป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลที่สุด

5. รายการโทรทัศน์

การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กทางโทรทัศน์ มีข้อเสนอแนะดังนี้

ก. รายการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรจัดทำ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ในช่วงเวลา 8.00 - 10.00 น. ของวันพฤหัสบดี โดยใช้เวลาดำเนินรายการ 30 นาที

ข. อาจจัดทำเป็นบทละครโทรทัศน์ เพื่อยกสถานการณ์หรือการแก้ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ค. ในการบรรยายเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรมีการ ฉายภาพยนตร์ หรือภาพนิ่งประกอบรายการ

ง. วิทยากรที่เชิญมาในรายการควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการ พูด และมีความรู้ประสบการณ์ในสาขานั้น ๆ เป็นอย่างดี

จ. การใช้โทรทัศน์เป็นสื่อในการให้ความรู้ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการ อบรมเลี้ยงดูเด็ก จะได้ผลดีสำหรับผู้ปกครองที่อยู่ในเขตเทศบาลมากกว่าผู้ปก ครองที่อยู่นอกเขตเทศบาล เพราะผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องรับ โทรทัศน์

6. หนังสือพิมพ์รายวัน

การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กทางหนังสือ พิมพ์รายวัน มีข้อเสนอแนะดังนี้

ก. ควรจัดให้มีคอดัมน์ที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในหนังสือพิมพ์

ข. ภาพประกอบในคอดัมน์ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กควรเป็นภาพถ่ายที่ชัดเจน

ค. ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติตามได้

ง. ควรมีการยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรือวิธีการแก้ปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในคอดัมน์

จ. การใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก อาจจะได้ผลสำหรับผู้ปกครองในเขตเทศบาล เพราะผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อหนังสือพิมพ์อ่าน และหนังสือพิมพ์ไม่แพร่หลายในชนบทเพราะสภาพแวดล้อมและการคมนาคมไม่เอื้ออำนวย

ข้อเสนอแนะการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ผู้ปกครองเพื่อการพัฒนาเด็ก

ก. ควรปรับปรุงคุณภาพของสถานรักษาพยาบาลในชนบท ทั้งในด้านงบประมาณ และบุคลากร

ข. ควรปรับปรุงสื่อมวลชน และการกระจายข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้แก่ผู้ปกครอง

ค. ควรเพิ่มบทบาทของบุคลากรสาธารณสุขในท้องถิ่น ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้แก่ผู้ปกครอง

ง. ควรขยาย และเพิ่มศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และการจัดชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษาให้มากขึ้น

จ. ควรให้การศึกษานอกระบบสำหรับประชาชนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาและไม่ได้เรียนต่อในระดับสูง เพื่อคงสภาพการรู้หนังสือ และเพิ่มพูนความรู้เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต

ฉ. ควรปรับปรุงและเพิ่มปริมาณสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับเด็กให้เพียงพอในเขตเทศบาล หรือเขตเมือง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับตัวแปรต่าง ๆ เช่น อายุ จำนวนบุตรฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กระหว่างเพศ และระดับอายุของเด็ก
3. ควรมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบการให้บริการความรู้สำหรับผู้ปกครองวิธีต่าง ๆ จากประชากรกลุ่มใหญ่ของทุกภาคหรือทั่วประเทศ